

การจัดประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 5

The 5th STOU Graduate Research Conference

กระบวนการทำสวนยางพาราของเกษตรกรในอำเภอปากท่อ จังหวัดราชบุรี
The Process of Para Rubber Plantation by Farmers in Pak Tho District of Ratchaburi Province

สิทธิชัย ลิ้มดีว (Sittichai Limtiew)¹ เฉลิมศักดิ์ ตุ่มหิรัญ (Chalernsak Toomhirun)²

สุนันท์ สีสั่ง (Sunan Seesang)³

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา (1) ลักษณะทางสังคมและเศรษฐกิจของเกษตรกร (2) กระบวนการปลูกและดูแลรักษาสวนยางพาราของเกษตรกร (3) ปัญหาและข้อเสนอแนะแนวทางการส่งเสริมและพัฒนาการทำสวนยางพาราที่เหมาะสมของเกษตรกร ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ เกษตรกรผู้ปลูกยางพาราในอำเภอปากท่อ จังหวัดราชบุรี จำนวน 301 คน สุ่มกลุ่มตัวอย่างจำนวน 172 คน ใช้วิธีการสุ่มแบบง่าย เก็บรวบรวมข้อมูลโดยการสัมภาษณ์ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลได้แก่ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าค่าสุดของข้อมูล ค่าสูงสุดของข้อมูล ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการจัดอันดับ ผลการวิจัย พบว่า (1) เกษตรกรเพศชายและเพศหญิงใกล้เคียงกัน อายุเฉลี่ย 50.51 ปี สถานภาพสมรส ระดับการศึกษาส่วนใหญ่สูงกว่าชั้นประถมศึกษา เป็นสมาชิกลูกค้าธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร (ธ.ก.ส.) สวนยางพาราส่วนใหญ่อยู่ในระยะกำลังเจริญเติบโต ยังไม่มีผลผลิต ปลูกสลับประดเป็นพืชแซม รายได้ส่วนใหญ่มาจากการทำไร่และอาชีพนอกภาคการเกษตร รายได้รวมเฉลี่ย 406,707 บาท/ปี ส่วนรายจ่ายภาคการเกษตรเฉลี่ย 128,219.76 บาท/ปี พื้นที่ทำการเกษตรเฉลี่ย 43.39 ไร่/คน เริ่มปลูกยางพารามากในช่วงปี 2550 -2553 เกษตรกรปลูกยางพาราด้วยเงินทุนของตนเอง ประสบการณ์ทำสวนยางพารา 6 - 10 ปี มีพื้นที่ทำสวนยางเป็นของตนเองเฉลี่ย 24.25 ไร่ ลักษณะพื้นที่เป็นที่ราบและเนินเขา ดินมีทั้งดินร่วนปนหินและดินร่วนปนทรายซึ่งเคยปลูกพืชไร่มาก่อนอาศัยน้ำฝนในการทำสวนยางเป็นหลัก มีแหล่งน้ำในสวนยางซึ่งเป็นสระน้ำ/บ่อน้ำที่ขุดเอง แรงงานทำสวนยาง 1-2 คน ปลูกพันธุ์ RRIM 600 สวนยางที่กรี๊ดแล้วจะผลิตเป็นยางก้อน/ขี้ยางมากกว่ายางแผ่น และเห็นว่าราคายางขึ้นต่ำ (ยางแผ่น) คลวอยู่ที่ 81.05 บาท/กิโลกรัม (2) ก่อนปลูกมีการเตรียมพื้นที่ด้วยการไถพรวน ใช้ระยะปลูก 3x6 เมตร และ 3x7 เมตร เกือบครึ่งไม่มีการรองก้นหลุม การปลูกซ่อมจะทำในช่วง 1 ปีแรก การตัดแต่งกิ่งยางพาราจะดูแลตัดแต่งกิ่งยางพาราเป็นประจำทุกเดือนหรือมีการตัดแต่งเป็นประจำทุกปี ก่อนเปิดกรี๊ดใส่ปุ๋ยปีละ 1 ครั้ง เมื่อกรี๊ดแล้วใส่ปุ๋ยปีละ 2 ครั้ง ด้วยการหว่านปุ๋ยสูตร 15-15-15 หรือ 16-16-16 ร่วมกับปุ๋ยอินทรีย์ กำจัดวัชพืชด้วยสารเคมีและวิธีตัด พบการระบาดของศัตรูยางพาราน้อยและไม่มีจัดการ (3) ภาพรวมเกษตรกรมีปัญหาในระดับปานกลาง ปัญหาในระดับมาก ได้แก่ ความไม่แน่นอนของราคายางและการสนับสนุนจากรัฐ ข้อเสนอแนะของเกษตรกรเกี่ยวกับแนวทางการส่งเสริมและพัฒนาการทำสวนยางพาราของเกษตรกรที่เหมาะสมที่สุดคือการอบรมและสาธิตวิธีการ

คำสำคัญ : กระบวนการทำสวนยางพารา จังหวัดราชบุรี

1 นักศึกษาหลักสูตรเกษตรศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาเกษตรศาสตร์และสหกรณ์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช

2 ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ประจำสาขาวิชาเกษตรศาสตร์และสหกรณ์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช

3 รองศาสตราจารย์ ดร. ประจำสาขาวิชาเกษตรศาสตร์และสหกรณ์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช

การจัดประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 5

The 5th STOU Graduate Research Conference

Abstract

The objectives of this research were to study (1) social and economic status of farmers in Pak Tho District of Ratchaburi Province, (2) the process of Para rubber planting and maintenance; and (3) problems and suggestions of farmers on the guidelines of appropriate extension and development for para rubber plantation. The population in this study was 301 farmers who had Para rubber plantation in Pak Tho District of Ratchaburi Province, 172 samples were sampling random. The data were collected by interviewed. The statistical methodology was used to analyze the data including frequency, percentage, minimum value, maximum value, mean, standard deviation, and range. The findings of this study were as follows: (1) the number of male farmers was similar to the number of female. The average age was 50.51 years. They were married. Their education level was higher than primary level. They were a member/client of the Bank for Agriculture and Agricultural Cooperatives. The majority of Para rubber plantation were in growing period, with no rubber produce. The farmers usually grew pineapples in the Para rubber plantation. Most of their income deriving from gardening and non-agricultural occupations. The average total income was 406,707 Baht/year. The average farming expense was 128,219.76 Baht/year. The average farming area was 43.39 rai (1 rai = 1,600 square meters). They started to plant Para rubber trees during 2007-2010 using their own capital. The average period of their experience in Para rubber plantation was 6-10 years. The average of their own land used for Para rubber plantation was 24.25 rai. The Para rubber plantation was done on the plain or the hilly areas on loose sandy soil or loose pebble soil which they used to grow crops in the past. The water supply mostly depended on the rain. The water sources were ponds/pools which they did by themselves. The number of the labor was 1-2 persons. They usually used RRIM 600 variety for plantation. After Para rubber tapping, the latex would be produced more compressed rubber/rubber dregs than rubber sheet. They suggested that the selling price of the produce should be at least 81.05 Baht/kg. (2) Before planting the Para rubber trees, they would plow the soil to be loosen. They spacing were 3x6 meters or 3x7 meters. Almost a half of them were not lined at the bottom of holes. They would grow new Para rubber trees to replace the weak ones which had been sorted out during the age of one year. They would trim Para rubber branches every month or every year. Before tapping, they would scatter the soil with fertilizer once a year, and they would scatter the soil with fertilizer twice a year after tapping. They used chemical fertilizer of 15-15-15 or 16-16-16 formula along with organic fertilizer. They controlled weeds by using chemical herbicides or cut them. They were rarely faced with Para rubber pests and they did not do anything to manage it. Hence, (3) the farmers had overall problems at moderate level. The problems were at high level including the uncertainty of the selling price of Para rubber produce, and the support from the public sector. They suggested on the guidelines for the extension and development which were most suitable for Para rubber plantation including to organize the training course for them and to demonstrate the methodology of Para rubber plantation.

Keywords: Process of para rubber plantation, Ratchaburi Province

การจัดประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 5

The 5th STOU Graduate Research Conference

บทนำ

ยางพาราเป็นพืชเศรษฐกิจที่สำคัญชนิดหนึ่งของไทย สร้างรายได้ให้กับประเทศไทยในแต่ละปีได้ไม่ต่ำกว่า 2 แสนล้านบาท ในระหว่างปี 2547 - 2549 รัฐบาลมีโครงการปลูกยางพารา เพื่อยกระดับรายได้ และความมั่นคงให้กับเกษตรกร โดยขยายพื้นที่ปลูกยางพาราเพิ่มอีก 1 ล้านไร่ (กรมวิชาการเกษตร, 2558) ทำให้เกิดกระแสการปลูกยางพาราเพิ่มขึ้นเป็นจำนวนมาก ศูนย์สารสนเทศการเกษตร สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร (2557) ได้รายงานผลการสำรวจในปี 2556 พบว่าประเทศไทยมีพื้นที่ปลูกยางพาราประมาณ 22.17 ล้านไร่ กระจายอยู่ทั่วทุกภาคของประเทศไทย มีพื้นที่เปิดกรีดแล้วประมาณ 17.40 ล้านไร่ มีปริมาณผลผลิตยางธรรมชาติรวม 4.17 ล้านตัน ผลผลิตยางเฉลี่ย 265 กิโลกรัมต่อไร่ต่อปี จากปัจจัยหลักในด้านราคาและปริมาณการส่งออกยางพาราของไทย ทำให้เกษตรกรให้ความสนใจเพิ่มพื้นที่ปลูกยางพาราเป็นจำนวนมาก จากเดิมพื้นที่การปลูกยางพาราส่วนใหญ่จะอยู่ทางภาคใต้ แต่ปัจจุบันสามารถปลูกได้ทั่วทุกภาคของประเทศไทย ทำให้มีเกษตรกรผู้ปลูกยางพารารายใหม่เป็นจำนวนมาก ดังนั้นสิ่งสำคัญในการปลูกยางพาราเพื่อให้ได้ผลผลิตยางพาราที่มีคุณภาพและคุ้มค่าต่อการลงทุนนั้น เกษตรกรควรมีความรู้ที่ถูกต้องตามหลักวิชาการเพียงพอต่อกระบวนการผลิตยางพารา เพื่อพัฒนาศักยภาพการผลิตยางพาราของเกษตรกร และลดความเสียหายที่เกิดจากการขาดความรู้ที่ถูกต้องในกระบวนการผลิตยางพารา

อำเภอปากท่อ จังหวัดราชบุรี เป็นพื้นที่ปลูกยางพาราแหล่งใหม่ที่มีเกษตรกรให้ความสนใจปลูกยางพาราเพื่อทดแทนพืชเศรษฐกิจชนิดเดิม ได้แก่ ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ สับปะรด เป็นต้น ในการสำรวจพื้นที่ปลูกยางพาราในโครงการแก้ไขปัญหายางพารา ปี 57/58 พบว่าอำเภอปากท่อมียพื้นที่ปลูกยางพาราจำนวน 8,282 ไร่ มีพื้นที่เปิดกรีดแล้วจำนวน 2,338 ไร่ (กรมส่งเสริมการเกษตร, 2558) จากการออกติดตามตรวจสอบพื้นที่โครงการดังกล่าว ได้สังเกตเห็นปัญหาของเกษตรกรผู้ปลูกยางพารายังขาดความรู้ในการดูแลสวนยางพาราที่ถูกวิธี ความรู้ที่ได้ส่วนใหญ่มาจากคำแนะนำของเกษตรกรด้วยกันซึ่งอาจได้รับคำแนะนำที่ไม่ถูกต้อง

จากปัญหาดังกล่าวการศึกษากระบวนการทำสวนยางพาราของเกษตรกรในอำเภอปากท่อ จังหวัดราชบุรี เพื่อศึกษาลักษณะทางสังคมและเศรษฐกิจ กระบวนการปลูกและดูแลรักษาสวนยางพารา รวมทั้งปัญหาและข้อเสนอแนะแนวทางการส่งเสริมและพัฒนาการทำสวนยางพาราที่เหมาะสม จะเป็นประโยชน์อย่างมาก ในการนำผลที่ได้จากการวิจัยนี้ไปปรับใช้เพื่อวางแผนพัฒนางานส่งเสริมกระบวนการทำสวนยางพาราของเกษตรกรในพื้นที่ให้มีความถูกต้องเหมาะสม ตรงตามความต้องการ สามารถแก้ปัญหาให้กับเกษตรกรได้ และผลการวิจัยนี้ยังสามารถนำไปใช้เป็นข้อมูลในงานวิจัยอื่นๆ ได้ต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา (1) ลักษณะทางสังคมและเศรษฐกิจ (2) กระบวนการปลูกและดูแลรักษาสวนยางพารา (3) ปัญหาและข้อเสนอแนะแนวทางการส่งเสริมและพัฒนาการทำสวนยางพาราที่เหมาะสม

การจัดประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 5

The 5th STOU Graduate Research Conference

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey research) โดยการศึกษาข้อมูลจากเกษตรกรผู้ปลูกยางพาราในอำเภอปากท่อ จังหวัดราชบุรี ที่ขึ้นทะเบียนเกษตรกรไว้กับสำนักงานเกษตรอำเภอปากท่อ ปี 2557/58 จำนวน 301 ราย กำหนดกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้จำนวน 172 ราย จากสูตรของ Yamane คิดเป็นร้อยละ 57.14 ของจำนวนประชากรทั้งหมด สุ่มตัวอย่างด้วยวิธีการสุ่มตัวอย่างแบบง่าย (simple random sampling) โดยใช้ตารางเลขสุ่ม ตามสัดส่วนของประชากรแต่ละตำบล ให้ครบตามจำนวนตัวอย่างที่กำหนด เครื่องมือที่ใช้ คือ แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง ลักษณะคำถามปลายปิด เก็บรวบรวมข้อมูลโดยผู้วิจัยทำการสัมภาษณ์เกษตรกรด้วยตนเอง ทำการทดสอบค่าความเชื่อถือได้ (reliability) โดยใช้วิธีการหาค่าสัมประสิทธิ์ของแอลฟาในประเด็นปัญหาการทำสวนยางพารา และความต้องการข้อเสนอแนะของเกษตรกรเกี่ยวกับแนวทางการส่งเสริมและพัฒนาการทำสวนยางพารา พบว่าค่าสัมประสิทธิ์ของแอลฟา เท่ากับ 0.825 และ 0.828 ตามลำดับ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าต่ำสุดของข้อมูล ค่าสูงสุดของข้อมูล ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การจัดอันดับและการแปลความหมาย

ผลการวิจัย

1. สภาพทางสังคมและเศรษฐกิจ

1.1 ลักษณะทางสังคม จำนวนเกษตรกรเพศชายและเพศหญิงมีสัดส่วนใกล้เคียงกันทั้งนี้เพศชายยังคงมีจำนวนมากกว่าเพศหญิง อายุโดยเฉลี่ย 50.51 ปี ส่วนใหญ่มีสถานภาพสมรส เกือบครึ่งจบการศึกษาระดับประถมศึกษามากกว่าระดับอื่นๆ และเกษตรกรเกือบครึ่งไม่ได้เป็นสมาชิกสถาบันเกษตรกร ส่วนที่เป็นสมาชิกเป็นสมาชิกกลุ่มลูกค้านาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร (ธ.ก.ส.) มากกว่าสมาชิกสถาบันเกษตรกรอื่น

1.2 ลักษณะทางเศรษฐกิจ เกษตรกรทั้งหมดประกอบอาชีพทำสวนยางพารารองลงมาประกอบอาชีพทำไร่ มีรายได้ภาคเกษตรจากการทำไร่เฉลี่ย 350,460.53 บาทต่อปี การทำนาเฉลี่ย 113,428.57 บาทต่อปี การเลี้ยงสัตว์เฉลี่ย 57,500 บาทต่อปี และการทำสวน/สวนยางพาราเฉลี่ย 49,360.46 บาทต่อปี ส่วนรายได้นอกภาคการเกษตรมีรายได้จากธุรกิจส่วนตัวเฉลี่ย 510,562.50 บาทต่อปี ค่าขายเฉลี่ย 261,000 บาทต่อปี เป็นพนักงานของรัฐ/เอกชนเฉลี่ย 238,600 บาทต่อปี รับราชการเฉลี่ย 215,200 บาทต่อปี รับจ้างเฉลี่ย 108,721.74 บาทต่อปี และรายได้อื่นๆ ได้แก่ เบี้ยยังชีพหรือค่าเลี้ยงดู เฉลี่ย 34,964.70 บาทต่อปี เมื่อรวมรายได้จากภาคเกษตรและนอกภาคการเกษตรครัวเรือนแล้วเกษตรกรมีรายได้รวมเฉลี่ย 406,707 บาทต่อปี ส่วนรายจ่ายของครัวเรือนภาคการเกษตรทั้งหมดเฉลี่ย 128,219.76 บาทต่อปี และเกษตรกรมีพื้นที่ทำการเกษตรเฉลี่ย 43.39 ไร่ต่อคน

2. ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับการทำสวนยางพาราของเกษตรกร

1) ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับการทำสวนยางพาราของเกษตรกร พบว่าเกษตรกรมีพื้นที่ทำสวนยางพาราเฉลี่ย 24.25 ไร่/คน ทุกคนมีพื้นที่ปลูกยางพาราเป็นของตนเอง ลักษณะพื้นที่ปลูกยางพาราเป็นพื้นที่ราบในสัดส่วนที่ใกล้เคียงกับพื้นที่เนินเขา ลักษณะดินเป็นดินร่วนปนหินและดินร่วนปนทรายในสัดส่วนที่ใกล้เคียงกัน มากกว่าครึ่งมีแหล่งน้ำในการทำสวนยางพาราโดยส่วนใหญ่เป็นสระน้ำ/บ่อน้ำขุดเองมากกว่าแหล่งน้ำประเภทอื่น ใช้

การจัดประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 5

The 5th STOU Graduate Research Conference

จำนวนแรงงานในการทำสวนยางพารา 1 - 2 คน เฉลี่ย 2.73 คน จำแนกเป็นแรงงานในครัวเรือนเฉลี่ย 1.83 คน แรงงานจ้างเฉลี่ย 2.35 คน ก่อนมาทำสวนยางพาราในอำเภอปากท่อส่วนใหญ่เคยประกอบอาชีพทำไร่มาก่อน

2) ลักษณะการทำสวนยางพารา พบว่าเกษตรกรส่วนใหญ่เริ่มปลูกยางพาราในอำเภอปากท่อ จังหวัดราชบุรีมากในช่วงปี พ.ศ. 2550 - 2553 มีประสบการณ์ทำสวนยางพารา 6 - 10 ปี ดัดสันใจปลูกยางพารา จาการคายางพาราในตอนเริ่มปลูก ใช้ทุนส่วนตัวในการทำสวนยางพารา มีบางส่วนที่กู้ยืม ส่วนใหญ่กู้ยืมจาก ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร(ธ.ก.ส) ใช้ยางพันธุ์ RRIM 600 ซึ่งได้มาจากร้านค้าต่างจังหวัด พื้นที่เดิมเคยปลูกพืชไร่มาก่อนปลูกยางพารา การกรีดยางพารามากกว่าสองในสามเกษตรกรยังไม่มีการเปิดกรีด ยางพารา เกษตรกรที่เปิดกรีดส่วนใหญ่เปิดกรีดก่อนปี 2556 ผลผลิตเป็นยางแผ่นเฉลี่ย 8,002.78 กิโลกรัมต่อคน ต่อปี เป็นยางก้อนเฉลี่ย 3,681.55 กิโลกรัมต่อคนต่อปี ส่วนราคาขายที่เกษตรกรได้รับในปีที่ผ่านมาขายยางแผ่นได้ ราคาเฉลี่ย 48.61 บาทต่อกิโลกรัม ขายยางก้อน/ขี้ยางได้ราคาเฉลี่ย 20.06 บาทต่อกิโลกรัม และมีความเห็นว่าราคา ผลผลิตยางพารา (ยางแผ่น) ขึ้นต่ำควรมีราคาเฉลี่ย 81.05 บาทต่อกิโลกรัม

3. การปลูกและดูแลรักษาสวนยางพาราของเกษตรกร

พบว่าเกษตรกรส่วนใหญ่มีการเตรียมพื้นที่โดยการไถพรวน ใช้ระยะการปลูกยางพาราใกล้เคียงกัน 2 ระยะคือ ระยะ 3x7 เมตร และระยะ 3x6 เมตร จำนวนต้นต่อไร่เฉลี่ย 75.65 ต้นต่อไร่ เกษตรกรเกือบครึ่งไม่มีการ รองกันหลุมก่อนปลูกยางพารา ในส่วนนี้มากกว่าครึ่งมีการรองกันหลุมซึ่งใช้วัสดุในการรองที่หลากหลาย ส่วน ใหญ่รองกันหลุมด้วยปุ๋ยเคมี มีการปลูกซ่อมยางพาราในช่วงอายุ 1 ปีแรก สาเหตุมาจากภัยแล้ง ในช่วง 1-3 ปีแรก เกษตรกรมีการตัดแต่งกิ่งยางพาราเป็นประจำทุกเดือนสัดส่วนใกล้เคียงกับตัดแต่งเป็นประจำทุกปี และปลูก สับปะรดเป็นพืชแซม ก่อนเปิดกรีดส่วนใหญ่เกษตรกรใส่ปุ๋ยปีละ 1 ครั้ง มากกว่าครึ่งเป็นปุ๋ยเคมีสูตรเสมอ คือสูตร 15-15-15 หรือ 16-16-16 ส่วนในระยะเปิดกรีดแล้วเกษตรกรใส่ปุ๋ยปีละ 2 ครั้ง มากกว่าครึ่งเกษตรกรใส่ปุ๋ย อินทรีย์และปุ๋ยเคมีในสัดส่วนใกล้เคียงกัน โดยปุ๋ยเคมีที่ใช้มากคือสูตรเสมอ 15-15-15 หรือ 16-16-16 ด้วยวิธีการ หว่าน ส่วนระบบการให้น้ำยางพาราเกษตรกรยังอาศัยน้ำฝนเป็นหลัก มีเกษตรกรบางส่วนที่วางระบบการให้น้ำ การกำจัดวัชพืชใช้สารเคมีกำจัดวัชพืชและวิธีการตัด ส่วนการระบาดของศัตรูยางพาราพบมีการระบาดน้อย ศัตรูยางพาราที่พบส่วนใหญ่จะเป็นอาการยืนต้นตายและไม่มีการจัดการ ส่วนที่มีการจัดการนั้นจะใช้สารเคมีใน การป้องกันกำจัด

4. ปัญหาและข้อเสนอแนะแนวทางในการส่งเสริมและพัฒนาการทำสวนยางพารา

1) ปัญหาการทำสวนยางพารา ภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง โดยปัญหาที่พบในระดับมาก ได้แก่ ปัญหาความแน่นอนของราคายางพารา และการสนับสนุนจากภาครัฐ ปัญหาที่พบในระดับปานกลางได้แก่ แรงงานกรีดยางที่มีฝีมือ ความรู้เรื่องยางที่ถูกต้อง สภาพหน้ายางเสียหาย อำนาจการต่อรอง ต้นทุนการผลิตยาง กระบวนการรวมกลุ่ม ความเพียงพอของเจ้าหน้าที่ส่งเสริม ข้อมูลข่าวสารยางพารา เงินทุน และตลาดยางใน ท้องถิ่น ปัญหาที่พบในระดับปานกลางได้แก่ ความเหมาะสมสภาพพื้นที่ สุขภาพจากการทำงาน ปริมาณน้ำที่ใช้ การแปรรูปผลผลิตยาง ภัยธรรมชาติ ปริมาณผลผลิตยาง เทคโนโลยียางพารา และโรคและแมลง

2) ข้อเสนอแนะของเกษตรกรเกี่ยวกับแนวทางการส่งเสริมและพัฒนาการทำสวนยางพารา พบว่า เกษตรกรมีข้อเสนอแนะของเกษตรกรเกี่ยวกับแนวทางการส่งเสริมและพัฒนาการทำสวนยางพารา โดยมีระดับ ความจำเป็นมากไปน้อยตามลำดับ ดังนี้ (1) การอบรมสาธิตวิธีการทำสวนยางพารา (2) การอบรมถ่ายทอดความรู้

การจัดประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 5

The 5th STOU Graduate Research Conference

(3) ศูนย์เรียนรู้ยางพาราประจำท้องถิ่น (4) เจ้าหน้าที่ส่งเสริมและนํารายแปลง (5) แผ่นวีดิทัศน์ (VCD) (6) เอกสารวิชาการ (7) การศึกษาดูงาน (8) รายการวิทยุโทรทัศน์ (9) แผ่นพับ ใบปลิว โปสเตอร์ (10) สื่ออินเตอร์เน็ต และ (11) วิทยุกระจายเสียง

อภิปรายผลการวิจัย

การวิจัย เรื่อง กระบวนการมีส่วนร่วมของเกษตรกรในอำเภอปากท่อ จังหวัดราชบุรี มีประเด็นที่น่าสนใจนำมาอภิปราย ดังนี้

1. สภาพทางสังคมและเศรษฐกิจ

จากการศึกษาพบว่า เกษตรกรผู้ปลูกยางพาราในอำเภอปากท่อ จังหวัดราชบุรี มีสัดส่วนเพศชายและเพศหญิงใกล้เคียงกัน ส่วนใหญ่สมรส ทั้งนี้เพศชายยังคงมีจำนวนมากกว่าเพศหญิง ซึ่งไม่สอดคล้องกับผลการวิจัยของประยุทธ์ ชนจิต (2554) และวรรณธิดา เบญจกุล (2556) ที่พบว่าเกษตรกรที่ปลูกยางพาราส่วนใหญ่เป็นเพศชาย ทั้งนี้อาจมีสาเหตุจากสภาพทางสังคมของอำเภอปากท่อ จังหวัดราชบุรีซึ่งในปัจจุบันเปิดโอกาสให้เพศหญิงเข้ามามีบทบาทในสังคมเพิ่มมากขึ้น ส่งผลให้จำนวนเกษตรกรเพศหญิงในปัจจุบันมีจำนวนเพิ่มมากขึ้น อายุโดยเฉลี่ยอยู่ที่ 50.51 ปี สอดคล้องกับผลการวิจัยของประนอม สิมละคร (2551) และฉลาด นันทโพธิ์เดช (2546) ศึกษาพบว่าเกษตรกรมีอายุเฉลี่ย 50.47 ปีและ 47.37 ปี ซึ่งอยู่ในวัยทำงานแสดงให้เห็นถึงสภาพของสังคมเกษตรกรที่เกษตรกรส่วนใหญ่มีอายุเฉลี่ยเพิ่มสูงขึ้น และเป็นสมาชิกลูกค้าธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร (ธ.ก.ส.) สอดคล้องกับผลการวิจัยของวรรณธิดา เบญจกุล (2556) ศึกษาพบว่าเกษตรกรส่วนใหญ่เป็นสมาชิกลูกค้าธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร (ธ.ก.ส.) เนื่องจากการเป็นสถาบันการเงินที่ใกล้ชิดกับเกษตรกรและมีเจ้าหน้าที่คอยติดตามให้คำแนะนำในเรื่องการเงินแก่เกษตรกรอย่างต่อเนื่อง ทำให้เกษตรกรเกิดความเชื่อมั่นสมัครเป็นสมาชิกเป็นจำนวนมาก ในขณะที่การเป็นสมาชิกกองทุนสงเคราะห์การทำสวนยาง ซึ่งเป็นหน่วยงานที่มีบทบาทต่อการส่งเสริมยางพารา มีสัดส่วนการเป็นสมาชิกน้อย ทั้งนี้อาจเกิดจากอำเภอปากท่อ จังหวัดราชบุรีเป็นพื้นที่ปลูกยางพาราแหล่งใหม่ เกษตรกรขาดการรับรู้ข่าวสารประชาสัมพันธ์การสมัครเป็นสมาชิกกองทุนสงเคราะห์การทำสวนยาง และประโยชน์จากการเป็นสมาชิก ทำให้สัดส่วนการเป็นสมาชิกยังมีจำนวนน้อย ส่วนเกษตรกรเกือบครึ่งที่ยังไม่เป็นสมาชิกสถาบันเกษตรกรนั้น อาจเป็นเกษตรกรรายใหม่ ลงทุนทำสวนยางพาราเพื่อหวังผลตอบแทนในระยะยาว จึงไม่ได้สมัครเข้าเป็นสมาชิก

ในขณะที่เกษตรกรเกือบครึ่งนั้นจบการศึกษาในระดับประถมศึกษา สอดคล้องกับน้ำทิพย์ สิทธิ (2556) ซึ่งพบว่าเกษตรกรจบการศึกษาในระดับประถมศึกษามากกว่าในระดับอื่นๆ แต่จากการศึกษามีข้อสังเกตว่า มีจำนวนเกษตรกรมากกว่าครึ่งจบการศึกษาสูงกว่าชั้นประถมศึกษา โดยมีการศึกษาขั้นสูงสุดในระดับปริญญาตรี แสดงให้เห็นถึงระดับการศึกษาของเกษตรกรสวนยางพาราในอำเภอปากท่อ จังหวัดราชบุรีนั้น ส่วนใหญ่มีการศึกษาที่ดี การประกอบอาชีพทำสวนยางพาราซึ่งส่วนใหญ่อยู่ในช่วงการเจริญเติบโตและยังไม่มีผลผลิต เกษตรกรจะปลูกพืชไร่สลับประดแซมระหว่างแถวยางพาราสร้างรายได้ให้กับเกษตรกรในช่วงระหว่างรอผลผลิตจากยางพารา และพบว่าเกษตรกรมีรายได้จากอาชีพทำไร่ก่อนข้างสูง นอกจากนี้การประกอบอาชีพนอกภาคการเกษตรมีสัดส่วนรายได้ที่สูง โดยเฉพาะธุรกิจส่วนตัว และการค้าขาย จากภาพรวมแล้วจะเห็นว่าเกษตรกรผู้

การจัดประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 5

The 5th STOU Graduate Research Conference

ปลูกยางพาราในอำเภอปากท่อนั้นเป็นเกษตรกรที่ประกอบอาชีพมากกว่าหนึ่งอาชีพ มีสภาพทางเศรษฐกิจค่อนข้างดี และมีการถือครองพื้นที่ทำการเกษตรเฉลี่ยมากถึง 43 ไร่

2. ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับการทำสวนยางพาราของเกษตรกร

เกษตรกรผู้ปลูกยางพาราในอำเภอปากท่อ จังหวัดราชบุรี ส่วนใหญ่มีพื้นที่ปลูกยางพาราเป็นของตนเองเฉลี่ย 24.25 ไร่ สอดคล้องกับสถาบันส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี (2558) ที่อธิบายว่าพื้นที่ปลูกยางพาราควรมีพื้นที่ปลูกไม่น้อยกว่า 15 ไร่ ต่อ 1 ครอบครัว จึงจะคุ้มทุน สภาพพื้นที่มีสัดส่วนพื้นที่ราบและพื้นที่เนินเขาใกล้เคียงกัน ดินมีทั้งดินร่วนปนหินและดินร่วนปนทราย สอดคล้องกับสถาบันวิจัยยาง (2555: 39) ได้อธิบายว่าพื้นที่ปลูกยางพาราควรเป็นพื้นที่ราบ มีความลาดชันไม่เกิน 35 องศา หากปลูกในพื้นที่ที่มีความลาดชันเกินกว่า 15 องศา ต้องทำขั้นบันได แหล่งน้ำในการทำสวนยางส่วนใหญ่เป็นสระน้ำ/บ่อน้ำจากการขุดเอง ใช้แรงงานในการทำสวนยางทั้งหมด 1-2 คน แบ่งเป็นแรงงานในครัวเรือนเฉลี่ย 1.83 คน เป็นแรงงานจ้าง 2.31 คน สอดคล้องกับผลการวิจัยของวรรณธิดา เบญจกุล (2556) ศึกษาพบว่าเกษตรกรส่วนใหญ่มีแรงงานกรีดยางในครัวเรือนเฉลี่ย 1.87 คน ซึ่งเป็นแรงงานหลักในการทำสวนยาง ก่อนที่จะปลูกยางพาราในพื้นที่อำเภอปากท่อ เกษตรกรส่วนใหญ่ประกอบอาชีพทำไร่มาก่อน

เกษตรกรส่วนใหญ่เริ่มให้ความสนใจปลูกยางพารามากในช่วงปี 2550-2553 เหตุผลจากราคายางพาราในตอนเริ่มปลูกและการแนะนำของเพื่อนเกษตรกร ประสบการณ์ในการทำสวนยางพาราจึงมีเพียง 6-10 ปี สอดคล้องกับน้ำทิพย์ สุทธิ (2556) ศึกษาพบว่าประสบการณ์การทำสวนยางพาราของเกษตรกรในอำเภอแม่จิม จังหวัดน่านเฉลี่ย 6.24 ปี เป็นเกษตรกรที่มีรายได้ค่อนข้างสูงใช้เงินทุนของตนเองในการปลูกยางพารา มีส่วนน้อยที่กู้ยืมจากธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร (ธกส) มาปลูกยาง เกือบทั้งหมดปลูกพันธุ์ RRIM 600 ซึ่งสอดคล้องกับสถาบันวิจัยยาง (2555 : 41-43) ได้อธิบายว่า ยางพาราพันธุ์ RRIM 600 เป็นพันธุ์ที่เหมาะสมสำหรับผลิตน้ำยางในพื้นที่ปลูกยางพาราใหม่ โดยส่วนใหญ่นำพันธุ์ยางพาราจากร้านค้าต่างจังหวัดมาปลูกในพื้นที่ซึ่งส่วนใหญ่เดิมเคยปลูกพืชไร่มาก่อน ผลผลิตยางพาราส่วนใหญ่ยังไม่มีเปิดกรีด มีเพียงหนึ่งในสามที่มีการเปิดกรีดแล้ว ในปีที่ผ่านมาพื้นที่ที่เปิดกรีดแล้วมีเกษตรกรหยุดดำเนินการกรีด ซึ่งอาจมีสาเหตุมาจากราคายางพาราที่ไม่แน่นอนหรือผลผลิตในช่วงแรกมีปริมาณน้อยไม่คุ้มค่าในการกรีดจึงหยุดกรีด ดังนั้นผลผลิตที่ผลิตได้ส่วนใหญ่จะเป็นยางก้อน/ขี้ยางมากกว่ายางแผ่น ในด้านความเห็นเกษตรกรเห็นว่าราคายางขึ้นต่ำ (ยางแผ่น) นั้น ควรอยู่ที่ราคาเฉลี่ย 81.05 บาทต่อกิโลกรัม

3. กระบวนการปลูกและดูแลรักษาสวนยางพาราของเกษตรกร

การปลูกและดูแลรักษาสวนยางพาราของเกษตรกรในอำเภอปากท่อ จังหวัดราชบุรีมีกระบวนการดังนี้

1) การปลูก เกษตรกรส่วนใหญ่มีการเตรียมพื้นที่ปลูกยางด้วยการไถพรวน สอดคล้องกับสถาบันวิจัยยาง (2555 : 47-52) และองค์การสวนยาง (2558) โดยได้อธิบายว่าการเตรียมพื้นที่นั้นหมายถึงการปรับสภาพพื้นที่ให้สะดวกต่อการปฏิบัติงาน เริ่มตั้งแต่การไถน กวาด และเผาเศษไม้ต่างๆ การไถพรวน การกำหนดระยะปลูก วางแนวแถวหลัก ระยะการปลูก ใช้ระยะการปลูกใกล้เคียงกัน 2 ระยะคือระยะ 3x6 เมตร และ 3x7 เมตร ซึ่งระยะ 3x7 เมตร สอดคล้องกับสถาบันวิจัยยาง (2555: 47) อธิบายว่าระยะปลูกยางส่งผลต่อการเจริญเติบโตของต้นยางพารา ยางจะเจริญเติบโตได้ดี ต้องมีพื้นที่ต่อต้นไม่น้อยกว่า 20 ตารางเมตร ระยะปลูกที่เหมาะสมควรเป็นระยะ 2.5 x8 หรือ 3 x7 เมตร ส่วนในระยะ 3x6 เมตรที่มีเกษตรกรปลูกเป็นนั้นเป็นระยะที่ชิดจึงควรแนะนำให้ความรู้แก่

การจัดประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 5

The 5th STOU Graduate Research Conference

เกษตรกรถึงระยะการปลูกที่เหมาะสม จำนวนต้นเฉลี่ย 75.65 ต้นต่อไร่ การรองก้นหลุมนั้น เกษตรกรเกือบครึ่งไม่มีการรองก้นหลุมก่อนปลูก ส่วนเกษตรกรที่รองก้นหลุมก่อนปลูกใช้วัสดุในการรองก้นหลุมที่หลากหลายโดยส่วนใหญ่นิยมใช้ปุ๋ยเคมีในการรองก้นหลุม ซึ่งไม่สอดคล้องกับสถาบันวิจัยยาง (2555 : 47-52) และองค์การสวนยาง (2558) ที่อธิบายว่าการรองก้นหลุมนั้นควรรองก้นหลุมด้วยปุ๋ยหินฟอสเฟต (สูตร 0-3-0 , 20-25 % Total P_2O_5) อัตรา 170 - 200 กรัม และปุ๋ยอินทรีย์ ประมาณ 3 - 5 กิโลกรัมต่อหลุม ดังนั้นควรแนะนำเกษตรกรที่จะปลูกยางพาราในอนาคตให้สามารถปลูกยางพาราได้อย่างถูกต้องตรงตามหลักวิชาการ การปลูกซ่อมยางพาราเกษตรกรส่วนใหญ่จะปลูกซ่อมเมื่อต้นยางพารามีอายุ 1 ปี สาเหตุการปลูกซ่อมเกิดจากภัยแล้ง สอดคล้องกับสถาบันวิจัยยาง (2555 : 53-54) ซึ่งอธิบายว่าช่วงระยะเวลาที่จะทำการปลูกซ่อมยางพาราไม่ควรเกิน 2 ปี การแต่งกิ่งยางพาราเกษตรกรมีการตัดแต่งกิ่งยางพาราเป็นประจำทุกเดือนในสัดส่วนใกล้เคียงกับตัดแต่งเป็นประจำทุกปี และปลูกพืชไร่สับปะรดแซมระหว่างแถวยางพาราเพื่อสร้างรายได้ระหว่างรอผลผลิตจากยางพาราจากผลการศึกษาพบว่าเกษตรกรมีรายได้จากการทำไร่สูง อาจเป็นรายได้จากการปลูกสับปะรดซึ่งเป็นพืชแซม ดังนั้นผู้เกี่ยวข้องในการส่งเสริมการเกษตรควรให้ความรู้แก่เกษตรกรในการปลูกพืชแซมระหว่างรอผลผลิตยางพารา เพื่อส่งเสริมการใช้พื้นที่ให้เกิดประโยชน์ และช่วยเสริมรายได้ให้กับเกษตรกรในระหว่างรอผลผลิตยางพารา

2) การดูแลรักษายางพารา ในช่วงก่อนเปิดกรีด เกษตรกรส่วนใหญ่ใส่ปุ๋ยปีละ 1 ครั้ง ปุ๋ยที่เกษตรกรนิยมใส่เป็นปุ๋ยเคมีสูตร 15-15-15 หรือ 16-16-16 ส่วนหลังจากเปิดกรีดแล้วใส่ปุ๋ยปีละ 2 ครั้ง ส่วนใหญ่เป็นปุ๋ยเคมีสูตร 15-15-15 หรือ 16-16-16 สอดคล้องกับผลการวิจัยของ วรณชิตา เบญจกุล (2556) พบว่าเกษตรกรเกือบทุกรายใช้ปุ๋ยเคมีในสวนยาง ส่วนใหญ่ใช้ปุ๋ยสูตร 15-15-15 หรือ 16-16-16 ซึ่งไม่สอดคล้องกับองค์การสวนยาง (2558) ที่อธิบายว่าปุ๋ยเคมีสูตร 18-10-6 , 16-8-14, 14-4-19 และสูตร 18-4-5 เป็นปุ๋ยที่เหมาะสมสำหรับยางพาราในระยะก่อนเปิดกรีด ส่วนหลังเปิดกรีดใช้สูตร 15-7-8 ซึ่งเป็นปุ๋ยที่เหมาะสมกับทุกสภาพดิน ซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาที่พบว่าเกษตรกรยังขาดความรู้เรื่องยางพาราที่ถูกต้องในระดับปานกลาง ดังนั้นจึงควรให้ความรู้ในการใส่ปุ๋ยที่ถูกต้องกับเกษตรกร วิธีใช้ปุ๋ยเกษตรกรยังนิยมใส่ปุ๋ยด้วยวิธีการหว่าน นิยมใช้สารเคมีและวิธีการตัดในการกำจัดวัชพืช สอดคล้องกับองค์การสวนยาง(2558) อธิบายว่าการหว่านปุ๋ยให้ทั่วบริเวณที่ใส่ปุ๋ย เหมาะสำหรับใช้กับพื้นที่ที่เป็นที่ราบ และมีการกำจัดพืชด้วยสารเคมีเพราะเศษซากพืชที่เหลือจะช่วยป้องกันการชะล้างปุ๋ยในช่วงที่มีฝนตก การให้น้ำเกษตรกรทั้งหมดยังอาศัยน้ำฝนเป็นหลัก มีส่วนน้อยที่วางระบบการให้น้ำ จากข้อมูลสำนักงานจังหวัดราชบุรี (2558 : 1-54) ได้ระบุว่าจากสถิติข้อมูลปริมาณน้ำฝนของจังหวัดราชบุรี โดยสถานีอุตุนิยมวิทยาราชบุรีย้อนหลัง 5 ปี (พ.ศ.2553 – 2557) มีปริมาณน้ำฝนอยู่ในช่วง 900 – 1,400 มิลลิเมตร โดยฝนตกมากที่สุดในปี พ.ศ.2556 วัดได้ 1,350.5 มิลลิเมตร จำนวนวันที่ฝนตก 126 วัน สอดคล้องกับสถาบันวิจัยยาง (2555 : 39) ได้ อธิบายว่าการปลูกยางพารานั้นต้องมีปริมาณน้ำฝนไม่ต่ำกว่า 1,250 มิลลิเมตรต่อปี การกระจายตัวของฝน มีจำนวนวันฝนตก 120 - 150 วัน มีช่วงแล้งไม่เกิน 4 เดือน ศัตรูยางพารา เกษตรกรส่วนใหญ่ไม่พบการระบาดของศัตรูยางพาราในระดับที่เป็นปัญหาจึงไม่มีการจัดการในการป้องกันกำจัดศัตรูยางพารา มีข้อสังเกตว่าจากสภาพพื้นที่การปลูกใหม่ สิ่งแวดล้อมที่แตกต่างอาจมีศัตรูพืชระบาดไม่ถึงขั้นก่อให้เกิดความเสียหายในระดับเศรษฐกิจ ดังนั้นเพื่อให้ศัตรูยางพาราก่อการระบาดเพิ่มจำนวนมากขึ้น ควรแนะนำเกษตรกรถึงวิธีการจัดการสวนยางที่ถูกต้อง

การจัดประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 5

The 5th STOU Graduate Research Conference

4. ปัญหาการทำสวนยางพาราและข้อเสนอแนะของเกษตรกรเกี่ยวกับแนวทางการส่งเสริมและพัฒนาการทำสวนยางพารา

ปัญหาการทำสวนยางพารา โดยภาพรวมเกษตรกรมีปัญหาในระดับปานกลาง แต่ปัญหาในระดับมาก มี 2 ประเด็น คือ ความแน่นอนของราคายาง และการสนับสนุนจากภาครัฐ

ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับแนวทางการส่งเสริมและพัฒนาการทำสวนยางพาราของเกษตรกรโดยภาพรวม เกษตรกรมีข้อเสนอแนะอยู่ในระดับปานกลาง แต่ในระดับความเหมาะสมมาก มี 1 ประเด็น คือ การอบรมสาธิตวิธีการทำสวนยางพารา ซึ่งสอดคล้องกับวาทสัน อินทร์คัมพร (2556) ได้สรุปว่าการอบรมสาธิตวิธี เป็นวิธีที่เจ้าหน้าที่ถ่ายทอดความรู้โดยการแสดงให้แก่กลุ่มบุคคล ได้ชมพร้อมกับบรรยายประกอบ ทำให้บุคคลเป้าหมายได้เข้าใจเรื่องที่จะส่งเสริม ตลอดจนทราบขั้นตอนต่างๆ ได้ชัดเจนยิ่งขึ้น

ข้อเสนอแนะ

จากผลการวิจัย เรื่อง กระบวนการทำสวนยางพาราของเกษตรกรใน อำเภopakทอ จังหวัดราชบุรี พบว่ามีประเด็นสำคัญที่ควรเสนอแนะไว้ ดังนี้

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 จากผลการศึกษา พบว่า เกษตรกรส่วนใหญ่ในอำเภopakทอ จังหวัดราชบุรีเป็นเกษตรกรผู้ปลูกยางพารารายใหม่มีประสบการณ์ในการปลูกยางพาราไม่มาก พื้นที่ปลูกยางส่วนใหญ่ยังไม่มีมีการเปิดกรีดทำให้ไม่มีประสบการณ์ในการกรีดยาง แต่พบปัญหาหน้ายางเสียหายในเกษตรกรบางรายที่มีพื้นที่เปิดกรีดแล้ว ดังนั้นหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ สำนักงานกองทุนสงเคราะห์การทำสวนยาง สำนักงานเกษตรอำเภอ องค์การบริหารส่วนตำบล เป็นต้น ควรเข้าไปให้ความรู้ โดยเฉพาะเรื่องการกรีดยาง ตลอดจนการสนับสนุนปัจจัยการผลิตต่างๆ แก่เกษตรกร เพื่อป้องกันปัญหาที่อาจจะเกิดขึ้นกับเกษตรกรเมื่อยางพารามีการเปิดกรีดมากขึ้น ซึ่งจากการศึกษาแนวทางการส่งเสริมและพัฒนาการทำสวนยางพาราที่เหมาะสมกับเกษตรกรคือ การอบรมสาธิตวิธีการ อาจเนื่องมาจากเกษตรกรส่วนใหญ่จบชั้นประถมศึกษาการรับการถ่ายทอดความรู้โดยการรับฟังหลักวิชาการ เกษตรกรอาจไม่เข้าใจเท่ากับการลงมือปฏิบัติ ดังนั้นการถ่ายทอดความรู้ที่เหมาะสมกับเกษตรกรคือการอบรมและสาธิตวิธีการทำสวนยาง

1.2 ปัจจุบันการรวมกลุ่มเกษตรกรผู้ปลูกยางพาราในอำเภopakทอ จังหวัดราชบุรีนั้นยังมีการรวมกลุ่มเกษตรกรผู้ปลูกยางพาราน้อย ดังนั้น หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เช่นสำนักงานกองทุนสงเคราะห์การทำสวนยาง, สหกรณ์การเกษตรควรเข้ามาส่งเสริมการรวมกลุ่ม ให้ความรู้แก่เกษตรกรได้เข้าใจถึงประโยชน์และความสำคัญของการรวมกลุ่ม เช่นประโยชน์ในการพัฒนาปรับปรุงผลผลิตให้มีคุณภาพ สามารถสร้างอำนาจการต่อรองทางการค้า และช่วยให้การรับความรู้ ข้อมูลข่าวสารต่างๆเป็นไปได้อันต่อสถานการณ์

1.3 จากผลการศึกษาพบว่า ในช่วงระหว่างที่ยางพารายังไม่ให้ผลผลิตเกษตรกรจะมีรายได้จากการปลูกสับปะรดเป็นพืชแซมและให้ผลตอบแทนด้านรายได้ที่สูง ดังนั้นหน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรมีการสนับสนุนและส่งเสริมให้เกษตรกรมีการปลูกพืชแซมเพื่อเพิ่มรายได้ในช่วงที่ยางพารายังไม่ให้ผลผลิต

การจัดประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 5

The 5th STOU Graduate Research Conference

1.4 ในการปลูกยางพารานั้นยังมีเกษตรกรเกือบครึ่งที่ไม่มีการเตรียมหลุมปลูกก่อนปลูกยางพารา และการให้ปุ๋ยกับยางพาราทั้งก่อนกรีดยางและหลังกรีดยางยังเป็นปุ๋ยเคมีสูตรเสมอซึ่งอาจจะส่งผลกระทบต่อ การเจริญเติบโต และผลผลิตยางพาราในอนาคตต่อไปได้ ดังนั้นเกษตรกรควรศึกษาข้อมูลเรื่องการปลูกยางพาราที่ถูกต้องจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และควรนำดินในพื้นที่ปลูกยางนั้นมาตรวจวิเคราะห์ธาตุอาหารในดินเพื่อให้เกษตรกรสามารถใส่ปุ๋ยได้ตรงตามความต้องการของยางพารา และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรเข้าไปให้ความรู้แก่เกษตรกรในเรื่องการดูแลสวนยางพาราที่ถูกต้องแก่เกษตรกรอย่างสม่ำเสมอ

1.5 จากผลการศึกษา พบว่าผลผลิตยางพาราของเกษตรกรเป็นยางก้อน/ชียาง อาจเนื่องมาจากผลผลิตยางพาราของเกษตรกรยังมีปริมาณน้อย อีกทั้งยังขาดความรู้ในการแปรรูปผลผลิตยางพาราที่ถูกต้อง ดังนั้นหน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรมาแนะนำส่งเสริมในเรื่องของการแปรรูปผลผลิตยางพารา ตลอดจนให้ข้อมูลในเรื่องรูปแบบและความต้องการของตลาดยางพารา

2. ข้อเสนอแนะในการดำเนินการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรศึกษาปัจจัยต่างๆ ที่มีผลต่อการพัฒนาคุณภาพผลผลิตยางพารา

2.2 ควรศึกษาสภาพการผลิต การแปรรูปผลผลิตยางพาราเปรียบเทียบกับความต้องการของตลาด

2.3 การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาเพียงกระบวนการทำยางพาราเท่านั้น ดังนั้น การวิจัยครั้งต่อไปควรทำการวิจัยถึงต้นทุนในการผลิตยางพาราต่อ กิโลกรัม จุดคุ้มทุนในการผลิตยางพารา

เอกสารอ้างอิง

กรมวิชาการเกษตร. (2558). ปลูกยางในแหล่งปลูกยางใหม่. จดหมายข่าว ผลิใบ ก้าวใหม่การวิจัยและพัฒนาการ

เกษตร. กรมวิชาการเกษตร : กระทรวงเกษตรและสหกรณ์.

กรมส่งเสริมการเกษตร. (2558). ฐานข้อมูลทะเบียนเกษตรกรผู้ปลูกยางพารา. กรมวิชาการเกษตร.

http://www.farmer.doae.go.th/farmer/report_act/reportTambon สืบค้นวันที่ 14 กุมภาพันธ์ 2558.

ฉลาด นันทโพธิ์เดช. (2546). สภาพการผลิตและความต้องการการบริการส่งเสริมการผลิตยางพาราของเกษตรกรผู้ปลูกยางพาราในจังหวัดอุดรธานี. (วิทยานิพนธ์วิทยาศาสตรมหาบัณฑิต "ไม่ได้อัปโหลด"). มหาวิทยาลัยขอนแก่น, ขอนแก่น.

น้ำทิพย์ สิทธิ. (2556). การทำสวนยางพาราและผลตอบแทนทางเศรษฐกิจของเกษตรกรในอำเภอแม่จริม จังหวัดน่าน.

(วิทยานิพนธ์เกษตรศาสตรมหาบัณฑิต "ไม่ได้อัปโหลด"). มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, นนทบุรี.

ประนอม สิมละคร. (2551). การใช้เทคโนโลยีการกรีดยางกับสภาพน้ำกรดด่างของสวนยางพื้นสงเคราะห์อำเภอสตึก จังหวัดบุรีรัมย์. (วิทยานิพนธ์วิทยาศาสตรมหาบัณฑิต (ส่งเสริมการเกษตร), "ไม่ได้อัปโหลด"). มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, กรุงเทพฯ.

ประยูทธ ชนจิต. (2554). การวิเคราะห์ต้นทุนและผลตอบแทนของการผลิตยางพาราแบบก้อนถ้วย ในเขตอำเภอรัตนวาปี จังหวัดหนองคาย. (วิทยานิพนธ์ ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต "ไม่ได้อัปโหลด"). มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, เชียงใหม่.

การจัดประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 5

The 5th STOU Graduate Research Conference

วรทัศน์ อินทรคัมพร. (2556). *หลักการส่งเสริมการเกษตร*. ภาควิชาเศรษฐศาสตร์เกษตรและส่งเสริมเผยแพร่การเกษตร มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ .

วรรณธิดา เบญจกุล. (2556). *การผลิตยางพาราและความต้องการส่งเสริมการเกษตรของเกษตรกรในอำเภอปะเหลียน จังหวัดตรัง*. (วิทยานิพนธ์เกษตรศาสตรมหาบัณฑิต ไม่ได้ดีพิมพ์). มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, นนทบุรี. สถาบันวิจัยยาง. (2555). *ข้อมูลวิชาการยางพารา 2555 กรมวิชาการเกษตร กระทรวงเกษตรและสหกรณ์*.

กรุงเทพมหานคร: ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.

สถาบันส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี. (2558). *การปลูกยางพารา*.

http://fieldtrip.ipst.ac.th/intro_sub_content.php?content_id=23&content_folder_id=243/สืบค้นวันที่ 12 กรกฎาคม 2558.

สำนักงานจังหวัดราชบุรี. (2558). *ข้อมูลทั่วไปจังหวัดราชบุรี*. กลุ่มงานข้อมูลสารสนเทศและการสื่อสาร /<http://www.ratchaburi.go.th/datass/ratchaburi.pdf>/สืบค้นวันที่ 12 กรกฎาคม 2558.

ศูนย์สารสนเทศการเกษตร สำนักเศรษฐกิจการเกษตร. (2558).

http://www.rubberthai.com/statistic/stat_index.htm/ สืบค้นวันที่ 23 มิถุนายน 2558

องค์การสวนยาง กระทรวงเกษตรและสหกรณ์. (2558). <http://www.reothai.co.th>/สืบค้นวันที่ 14 กุมภาพันธ์ 2558.